

Beleidskompasformulier voor **internetconsultatie**

Begrensde Gebiedsontwikkelruimte voor gebieden tussen Mook en Middelaar en Gennep en tussen Thorn en Wessem

Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?
 - De gemeenten Mook en Middelaar, Gennep en Maasgouw (en indirect de benedenstrooms gelegen gemeenten);
 - Grondeigenaren, bewoners, gebruikers en bedrijven in deze gemeenten (en indirect de benedenstrooms gelegen gemeenten);
 - Waterschap Limburg;
 - Provincie Limburg;
 - De Rijksoverheid (minister van Infrastructuur en Waterstaat).
- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?
 - De gemeenten Mook en Middelaar, Gennep en Maasgouw;
 - Waterschap Limburg;
 - Provincie Limburg;
 - De Rijksoverheid (minister van Infrastructuur en Waterstaat).
- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

In het beleidstraject heeft bestuurlijk afstemming plaatsgevonden met de betrokken overheden die verenigd zijn in de Stuurgroep Deltaprogramma Maas (SDM) en met de direct betrokken gemeenten.

In maart 2021 is overeenstemming bereikt over de uitwerking van het regime van begrensde gebiedsontwikkelruimte. Vervolgens heeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dit regime juridisch nader uitgewerkt in samenspraak met de direct betrokken gemeenten en het waterschap Limburg en benedenstrooms gelegen overheden zoals het waterschap Aa en Maas en de Provincie Noord-Brabant.

1. Wat is het probleem?

Hulpvragen

- a) Wat is het probleem?

De binnendijkse gebieden tussen Thorn en Wessems en tussen Mook en Gennep zijn van bijzonder belang voor de werking van het Maassysteem. Deze gebieden worden door primaire waterkeringen beschermd tegen overstromingen. Als deze gebieden bij waterstanden die extremer zijn dan waarop de dijk wordt ontworpen toch overstromen, hebben deze gebieden een waterbergende werking. Daarmee kan verhoging van de benedenstroomse waterstanden langs de Maas worden beperkt en worden die gebieden beter beschermd tegen overstroming.

Het is van belang dat er in deze gebieden geen ongewenste ontwikkelingen plaatsvinden die de waterveiligheid en waterbergende werking nu en in de toekomst in gevaar brengen.

Tegelijk is het van belang dat er in deze gebieden ontwikkelmogelijkheden blijven.

Het probleem is om een balans te vinden tussen het belang van behoud van ruimte voor waterberging in extreme situaties en het belang van ontwikkelmogelijkheden in deze gebieden

- b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Zie onder a.

- c) Wat is de omvang van het probleem?

Het gaat om twee gebieden langs de Maas die in totaal een deel van drie gemeenten beslaat die achter dijktrajecten 54-1 en 79-1 liggen.

- d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Momenteel heeft een initiatiefnemer een omgevingsvergunning van de minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) nodig om bepaalde activiteiten in deze gebieden te verrichten. (Concreet gaat het omgevingsvergunning voor een activiteit met betrekking tot een waterstaatswerk die wordt verricht in een beperkingengebied met betrekking tot een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het Rijk dat geen kanaal is. Vgl. art. 6.17, eerste lid, 6.29, 6.35, 6.40, 6.54 en 6.58 van het Besluit activiteiten leefomgeving.)

Op een aanvraag voor deze omgevingsvergunning zijn de Beleidsregels grote rivieren van toepassing.

Door dijkversterkingen en rivierverruiming wordt de veiligheid in deze gebieden verder vergroot en wordt voldaan aan de wettelijke normen. Hierom is het niet langer nodig de vergunningplicht in stand te laten. Wel is het vanuit de waterbergende werking die het gebied heeft logisch enige beperkingen te behouden.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?
- Als de overheid niets doet, blijft de vergunningplicht in stand en zijn de ontwikkelingsmogelijkheden in deze gebieden beperkt. Daar komt bij dat momenteel een actualisatie van de Beleidsregel grote rivieren loopt. Na actualisatie (begin 2025) zijn deze ontwikkelingsmogelijkheden nog beperkter.

2. Wat is het beoogde doel?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?
- Het doel is een balans te vinden tussen het belang van behoud van ruimte voor waterberging in extreme situaties en het belang van ontwikkelingsmogelijkheden in deze gebieden.
- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?
- SDG: 11 veilige, inclusieve gezonde steden en dorpen en 15 leven op het land,
Brede welvaart: ruimtelijke samenhang en -kwaliteit

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?
1. publiekscampagne/communicatie
Een effectieve publiekscampagne kan bijdragen aan het verminderen van bebouwing in deze gebieden door mensen bewust te maken van de risico's, zoals verhoogde overstromingsgevaar en verminderde waterbergingscapaciteit. Door in een campagne te benadrukken hoe het vrijhouden van deze gebieden bijdraagt aan veiligheid en duurzaamheid kan mogelijk gedragsverandering worden gestimuleerd en ongewenste bebouwing in deze gebieden worden voorkomen.
 2. Subsidies en investeringsprogramma's
Deze kunnen eveneens bijdragen aan meer ruimte voor waterafvoer en -berging in het rivierbed door financiële steun te bieden aan projecten die zorgen voor meer ruimte voor de rivier. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan investering via Rijksprogramma's in en rond het rivierbed. Voorbeelden zijn het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP), Integraal Riviermanagement (IRM) en de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW).
 3. Juridisch
Naast communicatieve en financiële beleidsopties, is een optie om een grens te stellen aan het volume aan bouwwerken en werken dat de gemeenten in deze gebieden maximaal mogelijk mogen maken.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Om onze rivieren toekomstbestendig te maken, zijn alle drie beleidsopties belangrijk en nodig. Een brede communicatiestrategie werkt aan het vergroten van waterbewustzijn in Nederland. Het is ook van belang om de bewoners en gebruikers goed te informeren over de risico's die aan het wonen en gebruiken van het rivierbed verbonden zijn. Vanuit de beleidstafel wordt hier al volop op ingezet.

Ook dragen programma's als IRM, PAGW en HWBP bij aan het robuuster en toekomstbestendiger maken van onze rivieren. Toch zijn deze programma's op zichzelf niet voldoende om voor deze specifieke gebieden een balans te vinden tussen waterveiligheid en ruimtelijke ontwikkelingen. Daarvoor is regelgeving nodig.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?
Niet van toepassing.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Beide opties hebben gevolgen van financiële aard (bijvoorbeeld budgettaire aspecten) en niet-financiële gevolgen (bijvoorbeeld regeldrukaspecten).

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Er wordt getoetst door het Adviescollege Toetsing Regeldruk.

5. Wat is de voorkeursoptie?

Hulpvragen

- a) Wat is het voorstel?

De voorkeursoptie is het afschaffen vergunningplicht en het aanscherpen van de regels in het BKL en daarmee gebiedsspecifiek afspraken vast te leggen over een maximum bouwvolume in de gebieden.

- b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));

- brede maatschappelijke impact?

De doeltreffendheid is onderbouwd via een rapport van kennisinstituut Deltares. Hierin is aangetoond dat een maximale afname van 1% van het bergend volume van het gebied geen invloed heeft op de waterbergende werking van het gebied. Tegelijkertijd is er binnen deze grens voldoende ruimte om de bestaande ambities voor ontwikkeling in de gebieden te verwezenlijken. Dit gaat om ambities die nu in beeld zijn bij de gemeenten.

De gemeenten hebben aangegeven de extra werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Door de balans te zoeken tussen ontwikkelmogelijkheden en waterveiligheid heeft de voorkeursoptie een positieve maatschappelijke impact. Het afstappen van dit vergunningsstelsel leidt ook tot een afname van de regeldruk voor bedrijven en burgers in deze gebieden. Daarnaast hoeft een initiatiefnemer van een activiteit niet langer te voorzien in compensatie als door die activiteit het bergend volume afneemt.

Met dit voorstel wordt verhoging van de benedenstroomse waterstanden langs de bedijkte Maas beperkt en worden die gebieden beschermd tegen overstrooming.

- c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Een risico is dat de volumegrens niet op juiste wijze wordt verwerkt in de omgevingsplannen. Daarom is het van belang toezicht hierop te houden.

- d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

In de bestuursovereenkomst maakt de minister van Infrastructuur en Waterstaat afspraken met de gemeenten over monitoring en evaluatie van de begrensde gebiedsontwikkelruimte.